

Det kongelige justis- og beredskapsdepartementet

Oslo 01.02.16

Høringsvar til forslag om nye regler i utlendingsforskriften for å avvise omgjøringsanmodninger.

Vi viser til høringsnotat av 14.12.15 med svarfrist idag, og benytter med dette anledningen til kort å kommentere forslaget.

Departementet skriver allerede i innledningen at de foreslåtte regelendringene i stor grad bygger på gjeldende rett. Det er derfor vanskelig for oss å se behovet for å forskriftsfeste reglene hvis ikke realiteten er at departementet ønsker en innstramning av regelverket. Dessuten er en vid adgang til å levere omgjøringsanmodning viktig for å ivareta rettsikkerheten på utlendingsfeltet, et felt som generelt er preget av dårlig rettsikkerhet.

Kjent oppholdssted:

Departementet skriver at man ønsker å tydeliggjøre plikten utlendinger har til å opplyse om oppholdssted. Så vidt oss bekjent er denne plikten godt kjent allerede idag.

Vi ser også stadig hyppigere eksempler på at omgjøringsanmodning avslås på grunn av angivelig ukjent oppholdssted, selv i saker hvor vi eller vedkommende selv har opplyst utlendingsmyndighetene om oppholdssted. Det har vist seg i flere konkrete saker at utlendingsmyndighetene, til tross for at det er opplyst om oppholdssted, ikke har registrert dette.

Et egnet tiltak for å bøte på problemet, ville være å sørge for bedre samkjøring av opplysninger mellom UNE, politiet og mottaksapparatet slik at faktisk innleverte adresseopplysninger registreres.

Det er dessuten ressurskrevende for alle parter å måtte sende inn omgjøringsanmodninger på nytt med ny bekreftelse på adresse. Vi tør også minne om at et stort antall svar på omgjøringsanmodninger fra UNE er svært kortfattede og kun referer til tidligere vedtak i saken. Svarene fra UNE er ofte så korte at det er vanskelig å se at det skulle være ressursbesparende å skriftlig avvise fremfor faktisk å behandle saken.

Helseopplysninger:

Vi ser at departementet vil stille krav om at helseopplysninger skal være i samsvar med «forskrift om krav til helsepersonells attester, erklæringer o.l.», og gi hjemmel for å avvise omgjøringsanmodningen om helseerklæring ikke fyller alle formkravene i forskriften.

Dette kan potensielt brukes som hjemmel til å se bort fra sentrale, dokumenterte helseopplysninger, slik som epikriser og liknende som ikke er utformet som erklæringer, men

som likevel er av stor betydning for å dokumentere helsesituasjonen. Vi har også opplevd flere tilfeller hvor det har vist seg vanskelig å innhente erklæringer i henhold til forskriften selv om det foreligger klar dokumentasjon i form av epikriser og journaler. En slik hjemmel kan fort slå uheldig ut og medføre at viktige helseopplysninger ikke blir vurdert.

Vi minner også om at det i flere saker er aktuelt å fremlegge erklæringer fra helsepersonell i utlandet, som av åpenbare årsaker oftest ikke kjenner den norske forskriften.

Avsluttende momenter:

I tillegg til nye opplysninger i saker, er det to viktige årsaker til det store antallet omgjøringsanmodninger:

- UNE har i realiteten rolle både som aktor og dommer, hvilket strider med det grunnleggende rettsikkerhetsprinsippet kontradiksjon. Omgjøringsanmodning er i mange tilfeller den eneste måten å imøtegå UNEs argumentasjon på fordi verken søker eller søkers fullmektige blir opplyst om denne før vedtak fattes.
- Nær ethvert brev, e-post eller liknende som sendes UNE i en sak, blir behandlet som en omgjøringsanmodning. Her kan ikke saksbehandlingen i den enkelte sak være særlig krevende, da en stor andel av svarene fra UNE kun informerer om at det ikke foreligger nye opplysninger som endrer UNEs vurdering.

Omgjøringsanmodninger fyller en svært viktig funksjon rettsikkerhetsmessig. Det er vanskelig å følge departementets argumentasjon om at kun en liten andel blir tatt til følge når man ser på tallene. I høringsnotatet skriver departementet at det i 2015, til og med 30 november, var registrert inn ca. 3700 omgjøringsanmodninger og at 22,5 % av disse endte med innvilgelse. Dette betyr at 832 saker ble innvilget etter omgjøringsanmodning.

For 2014 opplyses det i notatet at ca. 17 % av 6200 omgjøringsanmodninger endte med omgjøring, altså 1054 saker.

Tallenes tale er klar, og viser hvor viktig adgangen til å levere omgjøringsanmodning faktisk er, og at ordningen har en svært viktig funksjon for å ivareta barns- og voksnes rettsikkerhet samt sørge for at færre blir returnert til forfølgelse.

Vi er derfor svært skeptiske til å innsnevre adgangen til å levere omgjøringsanmodning.

Med vennlig hilsen
Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)

Georg Schjerven Hansen